

Begrippenlijst

Elke sport heeft zo zijn eigen uitdrukkingen voor regelmatig in of bij een wedstrijd voorkomende dingen. Hieronder vind je een beetje willekeurig lijstje daarvan. Onderdelen als 'schotklok', 'tijdwaarnemer' enzovoort, die alleen in topkorfbal voorkomen, zijn hier weggelaten en komen in de Officiële Spelregels natuurlijk duidelijk ter sprake.

Aangeefpositie – Het is tactisch slim om een aanvaller voor de paal te hebben staan. Deze aanvaller staat dan in de 'aangeefpositie' en van daaruit kan hij de aanvaller die wil schieten de bal goed aanspelen.

Aanvoerder – ieder team kiest een aanvoerder, die het team bij de scheidsrechter vertegenwoordigt. Dat houdt bijvoorbeeld in contact houden over allerlei voor de wedstrijd belangrijke dingen, maar is geen vrijbrief voor allerlei kritiek.

Andere sekse – korfbal is een gemengde sport waarbij meisjes en jongens bij de jeugd en vrouwen en mannen bij de senioren met elkaar sporten. Zij hebben allemaal dezelfde rechten, maar mannen en vrouwen kunnen niet elkaars persoonlijke tegenstander zijn. Jouw tegenstander is altijd iemand van het zelfde geslacht; jongens spelen tegen jongens en meisjes tegen meisjes. In de spelregels wordt om praktische redenen niet gesproken over een 'jongen mag geen meisje verdedigen en een meisje geen jongen'. In plaats daarvan wordt meestal gebruikt 'een speler mag niet iemand

van de andere sekse verdedigen'. Bij hoge uitzondering kan dat wel eens anders zijn, zie daarvoor bij 'Hesjes'.

Bal – de bal is natuurlijk een belangrijk ding in de korfbalsport, dus zijn er regels voor. Er zijn drie verschillende maten, te weten: type nummer 3 voor de F-jeugd en Kangoeroes, bal nr. 4 voor de D- en E-jeugd en bal nr. 5 vanaf de C-jeugd tot en met de senioren. Alle ballen dienen tweekleurig te zijn. Bal nr. 5 moet tussen de 445 en 475 gram wegen, de kleinere ballen zijn wat lichter.

Coach – een team wordt vaak begeleid door een coach, bij de jeugd zelfs altijd. De coach zorgt er samen met de aanvoerder en de scheidsrechter voor dat alles goed verloopt, de wedstrijdformulieren goed worden ingevuld en iedereen in het veld – en voor zover mogelijk ook buiten de lijnen... – zich gedraagt zoals van korfballers verwacht mag worden.

Dame en Heer – het klinkt een beetje als schaken, maar deze woorden gebruik je ook heel vaak in de korfbalsport. Het zijn overblijfselen van vroeger, toen het taalgebruik heel anders was. Het geeft duidelijk aan wat bedoeld wordt; in het korfbaljargon zijn beide woorden nog steeds populair in het gebruik.

Geen compleet team – het komt een enkele keer wel voor, dat een team met een speler te weinig op het veld komt. Dan kan er evengoed gespeeld worden, maar wel met wat aangepaste

regels. Voorbeeld: een achtstal komt met drie jongens en vier meisjes. In het vak waar met drie tegen vier gespeeld wordt moet de ploeg met vier spelers aangeven welke van de twee jongens de aanvaller is en welke de spelverdeler. De spelverdeler – die immers geen tegenstander heeft – zou altijd kunnen schieten en dat staan de regels dus niet toe. In de spelregels is wel aangegeven hoe vaak die functies van aanvaller en spelverdeler gewisseld mogen worden. Het mag natuurlijk ook niet zo zijn, dat het team dat wel compleet is groot nadeel gaat ondervinden.

Hesjes – worden bij het jeugdkorfbal nogal eens gebruikt. Het is een bloesje zonder mouwen in een andere kleur dan het wedstrijdshirt. Het wordt gebruikt als bv. een team van 5 meisjes en 3 jongens speelt tegen een team van 4 meisjes en 4 jongens. Eén van de meisjes van het eerstgenoemde team gaat dan een hesje dragen ten teken dat zij als 'heer' gaat spelen.

De scheidsrechter en de tegenstanders weten dan wie als 'heer' beschouwd moet worden en passen de spelregels ook zo toe. Zo ontstaat dus een situatie waarin een meisje en een jongen tegen elkaar spelen. Zo kan ook een compleet meisjesteam (of jongensteam) tegen een gemengd team spelen.

Begrippenlijst

Kangoeroes – dat is een benaming voor de allerjongste jeugd, tot ongeveer 6 jaar, die zich al wel met korfbal bezig houdt, maar dat op een aparte en aan de leeftijdsgroep aangepaste wijze doet.

Korfwisseling – al vanaf het ontstaan van korfbal is het gebruikelijk, dat halverwege de wedstrijd van speekant gewisseld wordt. Omdat er buiten gespeeld wordt, is dat logisch om wind- en zonvoordeel zo gelijk mogelijk te verdelen. In de zaal is die traditie, net als in andere sporten, voortgezet.

Onbillijke bevoordeling – die term valt wel eens langs de lijn bij een wedstrijd. Het is één van de dingen waar de scheidsrechter naar kijkt of –beter- Het is één van de dingen die de scheidsrechter moet beoordelen. Het komt erop neer, dat de scheidsrechter erop moet letten, dat een team geen voordeel krijgt van iets dat niets met het spel te maken heeft. Een voorbeeld: de scheidsrechter loopt per ongeluk een verdediger ondersteboven: dan mag diens tegenstander niet van de gelegenheid gebruik maken om gauw een doelpunt te maken.

Opbrengen van de bal – Wanneer een verdediger de bal heeft gepakt moet de bal naar de eigen aanval gespeeld worden. Als de verdediger dat met de andere verdedigers samen doet noemen we dat ‘het opbrengen van de bal.’

Overnemen – Dit begrip komt in de wedstrijd veel voor. Een voorbeeld: een aanvallende heer is sneller dan zijn tegenstander en rent naar de korf om een doorloopbal te maken. De tweede verdedigende heer ziet dat gebeuren en gaat nu de aanvaller die een doorloopbal wil nemen verdedigen. Hij is ook de enige die dit doen kan, want de beide andere verdedigers in het vak zijn immers van de andere sekse. Zij kunnen wel de bal onderscheppen, maar niet de doorbrekende heer verdedigen.

Dit punt van overnemen markeert een van de belangrijke verschillen met het dameskorfbal. Daar ziet de kijker aanmerkelijk minder doorloopballen, want er zijn in het dameskorfbal per vak drie andere dames die kunnen overnemen.

‘Partij!’ – dat is een kreet die met regelmaat gehoord wordt tijdens de wedstrijd. Het is een manier om in de verdediging medespelers te waarschuwen – zij verdedigen immers geconcentreerd... – dat de bal is onderschept en naar het andere vak gespeeld kan worden. Het is aanvallers niet toegestaan die kreet te gebruiken om verdedigers in verwarring te brengen. Regionaal worden ook wel andere kreten gebruikt.

Rebound of Afvang – is het duel bij de paal waar aanvaller en verdediger de bal na een mislukt schot proberen te vangen / pakken. Goede spelers proberen al voor er geschoten wordt de beste reboundpositie bij de paal in te nemen, zodat zij bij een

gemist schot een grotere kans hebben de bal te vangen. Alles moet daarbij natuurlijk wel volgens de regels van het spel gebeuren. Voor de scheidsrechter een situatie om goed op te letten.

Standbeen – Als je in stilstand de bal hebt mag je één voet verplaatsen; het andere been moet blijven staan en wordt daarom ‘standbeen’ genoemd. Laat dit been staan als je omdraait en de bal een andere kant uitspeelt.

Superspeler – dat is een begrip, dat alleen in de F-jeugd geldt. Om de krachtsverschillen bij de jongste jeugd een beetje in het redelijke te houden mag de ploeg die met drie goals of meer achter staat een extra-speler inzetten, de ‘superspeler’. Die gaat weer uit het veld als het verschil weer minder dan drie goals is. Deze superspeler mag in het veld volledig meedoen, dus ook op de korf schieten enzovoort.

Tolletje – Het is vaak moeilijk voor een aanvaller om in een aangeefpositie te komen. De aanvallende speler wordt geleerd om rond een mede-aanvaller te draaien – ‘het tolletje’ – om zo op de juiste aangeefplaats te komen.

Begrippenlijst

Uitbal – de bal is ‘uit’ zodra hij in aanraking komt met een zij- of achterlijn van het speelveld of met iets buiten het speelveld zoals de vloer, een persoon of een voorwerp. Dat is ook het geval als de bal de zoldering of een voorwerp boven het speelveld raakt. De tegenpartij begint dan weer op de plaats waar de bal over de lijn ging of ter hoogte waar de bal het plafond heeft geraakt en staat daarbij achter die lijn.

Uitworp – de uitworp komt een aantal keren per wedstrijd voor. In elk geval bij het begin van de wedstrijd en bij de hervatting na de rust. Verder na elk doelpunt en wel door de tegenpartij van het team dat dan scoorde. De uitbal wordt in de aanval genomen, vlak voor het midden van de middenlijn. Bij het eenvakskorfbal van ongeveer het midden van het veld.

Vakwisseling – tijdens een korfbalwedstrijd wordt er regelmatig van vak gewisseld, van aanvaller word je dan verdediger en andersom. Bij korfbal moet je dus alles kunnen. Bij de jongere jeugdgroepen gaat dit op tijd, bij de overige groepen na elke twee gescoorde doelpunten. In de bijlage ‘Spelbepalingen’ staat aangegeven welke vakwissel-regel wanneer van toepassing is.

Vervanging – dit wordt ook wel ‘wissel’ genoemd. Spelers mogen tijdens een wedstrijd vervangen worden door een andere speler, bijvoorbeeld wegens een blessure. In de bijlage ‘Spelbepalingen’ staat aangegeven hoeveel wissels in welke wedstrijd mogelijk zijn. Basisregel is wel dat geblesseerde spelers altijd vervangen mogen worden; het aantal tactische wissels is beperkt.

Vóór-verdedigen - Bij geoefende korfballers zie je nogal eens dat verdedigers voor hun aanvaller gaan staan en dan niet dicht bij de paal staan dan hun aanvaller. Dat gebeurt uit tactische overwegingen; het vereist veel oefening om dat te kunnen. Je snapt dat de aanvaller dan kan schieten als hij de bal toegespeeld krijgt.

4Korfbal – Dit is een in 2014 ingevoerde variant van jeugdkorfbal, waarbij een team bestaat uit slechts vier personen. Het veld is aangepast naar één vak met een maat van 25 bij 12 meter; in de zaal is ook 20x12 toegestaan. Het streven is in principe om per team twee meisjes en twee jongens op te stellen. Waar dat niet mogelijk is kan een ongelijk aantal jongens en meisjes ook met hesjes op de gewenste rolverdeling gebracht worden. Diverse details per leeftijdsgroep zijn terug te vinden in het KNKV-Bestuursbesluit 4.3 over Jeugdkorfbal (zie KNKV-site onder ‘Competitie’).